

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 81'243:004.9

ЗАСТОСУВАННЯ ВЕБ-КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Баглай О.І.

Львівський інститут економіки і туризму

Досліджено технологію веб-квесту як сучасну технологію для вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності студента. Зазначено, що мотивація студента до самоосвіти є фактором професійного розвитку як особистості, так і майбутнього фахівця. Дано авторське визначення сутності поняття іншомовної комунікативної компетентності. Автор зазначає, що користування інтернетом стає не лише засобом для активного проведення дозвілля, а й засобом формування іншомовної комунікативної компетентності шляхом порівняння, аналізу, обговорення та відбору інформації. Важливий акцент робиться саме на використанню годин, відведених навчальним планом на самостійну, навчально-пізнавальну діяльність студента. Наголошено на використанню інтернет-ресурсів не лише як засобу проведення вільного часу, а активного учасника професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: іноземна мова, інтернет-ресурси, веб-квест технологія, самостійна, навчально-пізнавальна діяльність, мотивація, інформаційні технології, вищий навчальний заклад.

Постановка проблеми. На сьогодні професійна підготовка фахівців вимагає творчого підходу до організації професійної освіти. Зростають обсяги інформації необхідні для життя та діяльності у мультикультурному суспільстві. Використання інформаційних технологій розкриває величезні можливості у професійній підготовці фахівців як в аудиторії так і у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Відповідно до нових навчальних планів, кількість годин на вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю істотно зменшується, а кількість матеріалу, який повинен засвоїти студент постійно зростає. Таким чином науково-педагогічний працівник повинен якнайкраще активізувати самостійну, навчально-пізнавальну діяльність студента. Найкращим засобом для цього служать інформаційні технології.

Інформаційні технології активізують різні види мовленнєвої діяльності через перегляд навчальних відео-матеріалів (роликів, фільмів тощо), прослуховування носіїв іноземної мови, опрацювання автентичних матеріалів, розроблених методами-носіями іноземної мови через спеціальні інтернет-сайти тощо. Варто зазначити, що надзвичайно важливим є те, щоб використання інформаційних технологій не зводилось до формального застосування інтернет-ресурсів як засобу проведення вільного часу, а був активним учасником професійної підготовки майбутніх фахівців у процесі їхньої самостійної, навчально-пізнавальної діяльності при розробці новітніх методик навчання та їх застосуванню у процесі навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. Використання Інтернет-ресурсів у професійній підготовці майбутніх фахівців такі вітчизняні науковці як досліджували Н. М. Авшенюк, Н. Д. Бондар, М. Ю. Кадемія, О. М. Коберник, В. Т. Лозовецька, Ю. О. Матвіїв-Лозинська, Н. Є. Мойсеюк та закордонні В. Dodge, T. March та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішній день ця тематика стає все більше актуальною. Тому новітні технології викладання іноземних мов з використанням інформаційних технологій потребують постійного дослідження та застосування у професійній підготовці майбутніх фахівців.

Метою статті є обґрунтування технології веб-квесту як новітньої інформаційної технології вивчення іноземних мов у вищому навчальному закладі у процесі самостійної, навчально-пізнавальної діяльності студента.

Виклад основного матеріалу. Сучасний підхід до організації професійної освіти обґрунтовує необхідність застосування інформаційних технологій у процесі навчання, зокрема при вивченні іноземних мов. Це потребує модернізації не лише технологій та методів навчання, а й модернізації навчально-методичних матеріалів та технічного забезпечення навчального-виховного процесу.

Запорукою успішності самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів є мотивація студента до самоосвіти як фактора професійного розвитку як особистості, так і майбутнього фахівця. Знання, одержані у процесі самостійної роботи є істинними та передбачають результат. З огляду на вищесказане процес навчальної діяльності студента можна охарактеризувати як сукупність видів діяльності, виконаних як під час навчання в аудиторії так і у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності за її межами. Саме такий підхід до навчання іноземних мов є основоположним, оскільки формування іншомовної комунікативної компетентності не передбачає лише подачу матеріалу викладачем із застосуванням інтерактивних методів навчання з подальшим його засвоєнням студентом. Акцент робиться на самостійному оволодінню студентом знаннями завдяки самостійній, навчально-пізнавальній діяльності [1, с. 22].

Поняття іншомовна комунікативна компетентність досліджується багатьма науковцями.

М. М. Гавриш розглядає іншомовну комунікативну компетентність як «сукупність навичок, умінь, уявлень та знань, яка дозволяє жити, навчатися, працювати та спілкуватися в багатонаціональному суспільстві та досягати взаєморозуміння і взаємодії з носіями цільової мови у відповідності до норм і традицій культури цієї мови [1, с. 70]. На думку І. В. Кухти іншомовна комунікативна компетентність – «це комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти і саморозвитку особистості» [3, с. 29]. Ми вважаємо, що іншомовну комунікативну компетентність можна розцінювати як наявність знань, умінь і навичок спілкування іноземною мовою з метою становлення людини як фахівця, так і особистості, готової до самоосвіти та самовдосконалення впродовж життя.

З метою формування іншомовної комунікативної компетентності за межами аудиторії недостатньо для викладача наповнити навчально-методичні матеріали лише комунікативними завданнями. Важливим є створення таких організаційно-педагогічних умов, які би спонукали студентів до самостійного осмислення поданого матеріалу, пошуку інформації та шляхів вирішення проблемних питань, їх аналізу, створення проєктів, презентацій тощо. Це передбачає застосування особистісного-мотивованого підходу до здобуття знань, використання іноземної мови та інформаційних технологій з метою пошуку, осмислення та відбору інформації [3, с. 22].

Саме технологія веб-квесту передбачає розвиток у студента навичок самостійно проєктувати власний підхід до навчання, зокрема вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням та розуміння її важливості при вирішенні проблемних завдань, з якими студент може зіткнутися у майбутній професійній діяльності. Технологія веб-квесту дозволяє студенту активно використовувати години, відведені навчальним планом на самостійну роботу. Таким чином, процес навчання переходить до дистанційної форми, яка вимагає від викладача професійного підходу до відбору конкретних методів навчання, з допомогою яких студент буде вмотивованим, зацікавленим та підготовленим до активної професійної взаємодії.

Генератором технології веб-квесту є Bernie Dodge, американський педагог. Він інтерпретує поняття «веб-квест» як запито-орієнтована діяльність, у процесі якої студенти беруть деяку чи всю інформацію для вивчення матеріалу з інтернет-джерел [5]. Таке тлумачення науковці вдосконалювали десятиліттями та застосовували для вивчення різних дисциплін. За його словами технологія веб-квесту передбачає конструктивний підхід до навчання. Студенти не тільки відбирають та й систематизують інформацію, яку знайшли в Інтернеті. Вони орієнтують свою діяльність не лише на досягнення конкретної мети, заданої викладачем, а й виконання різних ролей, зорієнтованих на формування різнобічних професійних якостей.

Реалізація технології веб-квесту ґрунтується на поєднанні наступних методів: комунікативних, ігрових, інтерактивних, методів проєктного та проблемного навчання. З метою організації са-

мостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів Львівського інституту економіки і туризму використовуються такі засоби реалізації веб-квест технології як безпроводниковий швидкісний інтернет, автентичні інтернет-матеріали, Power Point, друковані навчальні матеріали тощо.

Структура веб-квесту не є однозначною чи чітко визначеною для викладача. Викладач є креатором веб-квесту і, відповідно, закладає структуру на свій розсуд, оскільки, повинна ця структура повинна бути розрахована на певний рівень володіння студентом іноземної мови. В загальному веб-квест повинен містити такі етапи:

- представлення (Introduction stage);
- постановка завдання (Task section);
- процесуальна частина, тобто виконання завдань (Process stage);
- оцінювання ((Self)Evaluation stage).

Застосування першого етапу (Introduction stage) зазвичай передбачає представлення загальної теми веб-квесту, а також надання довідкової інформації по цій темі й в контексті вивчення іноземної мови. Викладач ставить студентам запитання, дотичні до теми, часто презентує новий лексичний матеріал, який студенти повинні розуміти, для того, щоб завершити завдання, пов'язані з першим етапом.

Під час другого етапу (Task section) викладач чітко пояснює, що студенти повинні будуть робити у процесі роботи над веб-квестом. Сама постановка завдань повинна стимулювати, зацікавити студентів та занурити їх у середовище, у якому вони будуть дійовими особами так званої рольової гри чи розробленого сценарію (наприклад: ти організатор туру до Великобританії та відповідаєш за задоволення потреб іноземних туристів). Варто представити студенту чіткий розподіл балів у процесі оцінювання за виконання кожного завдання.

Третій, процесуальний етап повинен містити чітко розроблений викладачем шлях для досягнення студентом мети, а саме комплекс науково-дослідних завдань, з використанням заздалегідь визначених інтернет-ресурсів, представлених в інтерактивній формі (варто зазначити що студенту легше клікнути на кнопку чи посилання, ніж самому набирати текст). Веб-квест може містити лексичні та граматичні пояснення чи доповнення, які мають важливе значення для виконання цього завдання. Завершенням процесуального етапу повинно бути одне або кілька завдань чи так званих «продуктів», які студенти повинні представити в кінці. Ці «продукти» часто формують основу стадії оцінки.

Етап оцінки включає виконання завдань для самооцінки (наприклад відповіді на питання: 1. Робота над проєктом для мене була легкою/важкою тому що... 2. Наступного разу під час роботи у групі / над проєктом я би... 3. Я дізнався про... 4. Завдяки використанню інтернету я навчився... тощо). Цей етап передбачає самооцінку чи порівняння результатів з іншими студентами (якщо проєкт виконувався не одноосібно, а групою), тобто зворотній зв'язок. Поряд зі завданнями для самооцінки, передбачається й оцінка викладача через попередньо виокремлені критерії оцінювання та бали за кожне окреме завдання, а також рекомендації студентам для подальшої роботи над такими способами вивчення іноземної мови.

Технологія веб-квесту служить орієнтиром для викладача. З одного боку це дозволяє розвивати у студента якості самостійної, навчально-пізнавальної діяльності, виховання його як особистості здатної до самовдосконалення та самоосвіти, а також аналізувати власні досягнення чи недоліки. З іншого боку, дозволяє перетворювати процес навчання на співпрацю викладача та студента, мотивувати його до вивчення іноземної мови завдяки застосуванню методів, які на даний час є актуальними, а й дозволяє спрямувати студента до навчання інформаційними засобами, які є цікавими, оскільки для сучасної молоді інтернет є глибиною, в яку вони поринають у кожен вільну хвилину їхнього життя.

Процес оцінювання студента є одним з найвідповідальніших. Як вже зазначалося, викладач повинен наперед продумати систему критеріїв оцінювання студента чи групи та закласти їх у веб-квест. Таким чином студент чітко розуміє, що повинен робити і на який результат орієнтуватися. Критерії можуть включати як оцінку новаторського підходу студент до виконання завдань, так і швидкість їх виконання, вміння користуватися інтернет-джерелами, опрацювати, аналізувати чи підбирати інформацію. Отриманий досвід під час обробки інформації, закладеної у веб-квесті, дозволить мотивувати студента до навчання, до роботи у команді та досягнення власного результату.

Після завершення виконання студентом завдань та підбиття підсумків важливо провести обговорення результатів роботи у вигляді круглого столу під час якого студенти могли би зрозуміти свої слабкі чи сильні сторони, подати короткий опис своєї роботи, усвідомити важливість використання інформаційних технологій на шля-

ху становлення майбутнього експерта у своїй галузі, продемонструвати власні здобутки тощо.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, методика застосування інтернет-ресурсів у навчально-виховному процесі, активізує мотивацію студентів до вивчення дисципліни та його самостійну роботу для здобуття власних якісних результатів навчання. Неодноразово викладачі вищої школи наголошують саме на використанні веб-квест технології та її результативності при вивченні іноземної мови. Для цього зовсім не потрібно спеціальних професійних навичок використання інтернет-джерел. Користування інтернетом стає не лише засобом для активного проведення дозвілля, а й засобом формування іншомовної комунікативної компетентності шляхом порівняння, аналізу, обговорення та відбору інформації. Варто зазначити, що таким чином досягаються дві мети – обмін інформацією, тобто іншомовна комунікація й підвищення у студентів рівня мотивації до самоосвіти та самовдосконалення. Підсумовуючи, зазначимо, що завдяки використанню інтернет-ресурсів під час вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» викладач через співпрацю зі студентами вирішує спектр завдань, а саме:

- урізноманітнює навчально-виховний процес через залучення автентичних матеріалів іноземною мовою для вирішення проблемних питань;

- поєднує низку методів викладання іноземної мови з метою створення студентами власного проекту як результату їхньої самостійної, навчально-пізнавальної діяльності;

- стимулює студентів до критичного мислення самооцінки та самовдосконалення;

- виховує у студентів почуття відповідальності за результат як індивідуальної, так і колективної роботи у групі.

Список літератури:

1. Баглай О.І. Формування готовності майбутніх фахівців міжнародного туризму до міжкультурного спілкування у професійній підготовці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. І. Баглай. – К., 2013. – 22 с.
2. Гавриш М.М. Самостійна робота студентів з іноземної мови та можливості її перевірки / М.М. Гавриш // Індивідуалізація навчального процесу як провідна складова модернізації вищої економічної освіти: зб. матеріалів наук.-метод. конф., 31 січ. – 2 лют. 2006 р.: у 2 т. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т; [редкол.: А.М. Колот, С.В. Степаненко, О.О. Субіна, Т.В. Гуть]. – Київ: КНЕУ, 2006. – Т. 2. – С. 70-71.
3. Кухта І.В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. Вісник Вінницького політехнічного інституту, [S. l.], p. 27-32, nov. 2010. ISSN 1997-9274. – Режим доступу: <https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/613>
4. Шумський О.І. Веб-квест проект як засіб активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі навчання іноземної мови: Науково-методичний журнал Іноземні мови № 2(86) 2016. – К., 2016. – С. 21-26.
5. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/webquest>

Баглай О.И.

Львовский институт экономики и туризма

ПРИМЕНЕНИЕ ВЕБ-КВЕСТ ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

Аннотация

Исследовано технологию веб-квеста как современную технологию для изучения иностранного языка в высшем учебном заведении в процессе самостоятельной учебно-познавательной деятельности студента. Отмечено, что мотивация студента к самообразованию является фактором профессионального развития как личности, так и будущего специалиста. Дано авторское определение сущности понятия иноязычной коммуникативной компетентности. Автор отмечает, что пользование интернетом становится не только средством для активного проведения досуга, но и средством формирования иноязычной коммуникативной компетентности путем сравнения, анализа, обсуждения и отбора информации. Важный акцент делается именно на использование времени, отведенного учебным планом на самостоятельную, учебно-познавательную деятельность студента. Отмечено использованию интернет-ресурсов не только как средства проведения свободного времени, а также как активного участника профессиональной подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: иностранный язык, интернет-ресурсы, веб-квест технология, самостоятельная, учебно-познавательная деятельность, мотивация, информационные технологии, высшее учебное заведение.

Bahlai O.I.

Lviv Institute of Economics and Tourism

THE USE OF WEB-QUEST TECHNOLOGY FOR FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN A HIGH SCHOOL

Summary

The author studies web quest technology as a modern technology for foreign language learning in a high school during independent, educational and cognitive activity of students of a higher educational establishment. It is indicated that student motivation to self-education is the factor of his professional development as an individual and professional in future. The author's definition of the essence of a concept of foreign language communicative competence is given. It is noted that the use of the internet resources is not only a means for active leisure, but also a means foreign language communicative competence formation due comparison, analysis, discussion and selection of necessary information. An important emphasis on the use of hours allocated in curriculum for independent, educational and cognitive activity of students is done. The usage of Internet resources not only as a means of leisure time spending but it is regarded as an active participant of a future specialists professional training process as well.

Keywords: foreign language, online resources, web quest technology, independent, educational and cognitive activity, motivation, information technologies, higher educational establishment.